IYR Heikkilä Maija(TEM)

23.03.2020
JULKINEN

Asia
Kilpailukykyministereiden videokokous koronavirusepidemian taloudellisista vaikutuksista sisämarkkinoilla

Kokous
20.03.2020

Kokouksessa todettiin koronavirusepidemian seurausten vakavuus taloudelle ja sisämarkkinoiden toimivuudelle. Sekä komissio että jäsenmaat nostivat puheenvuoroissaan esiin sisämarkkinoiden sujuvan toiminnan ja tavaroiden liikkuvuuden takaamisen tärkeyden koronaepidemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Aikaisemmin ilmenneitä häiriöitä tavaroiden liikkuvuudessa pahoiteltiin.

Esiin nousi myös teollisuuden kapasiteetin valjastaminen kriisin kannalta välttämättömien tavaroiden valmistukseen. Suojavälineiden riittävyys oli aito huoli monelle jäsenmaalle. Useat jäsenmaat raportoivat teollisuuden valmiudesta suunnata tuotantoa poikkeusolosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kokouksessa todettiin koronavirusepidemian seurausten vakavuus taloudelle ja sisämarkkinoiden toimivuudelle. Sekä komissio että jäsenmaat korostivat yhteisten ja koordinoitujen toimien tärkeyttä hankalassa ja koko ajan muuttuvassa tilanteessa. Kokouksen aluksi komissaari Vestager esitteli komission väliaikaista valtiontukikehystä sekä tukimuotoja (lisärahoitus, verotus, valtiontuet, lainatakuut, kompensaatiot yrityksille). Vestager korosti komission valmiutta tehdä päätöksiä hyvinkin nopeasti ja tarjota neuvontapalveluita jäsenmaille, mutta painotti EU:n budjetin olevan rajallinen, minkä vuoksi paine kriisitoimien rahoittamisesta tulee kohdistumaan erityisesti kansallisiin budjetteihin. Komissaari Breton painotti puheenvuorossaan terveysteollisuuden kapasiteetin turvaamisen olevan ensisijainen prioriteetti ja toi esiin, että teollisuus on saatava mukaan välttämättömien tuotteiden saannin turvaamiseen. Breton kertoi, että sairaalatarvikkeita tullaan saamaan myös EU:n ulkopuolelta, erityisesti Kiinasta, mutta päävastuu tuotannon takaamisesta on EU:lla itsellään.

Kaikki jäsenmaat käyttivät puheenvuoron, mutta teknisten ongelmien vuoksi muutama puheenvuoro ei kuulunut. Sekä komissio että jäsenmaat nostivat puheenvuoroissaan esiin sisämarkkinoiden sujuvan toiminnan ja tavaroiden liikkuvuuden takaamisen tärkeyden koronaepidemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Lisäksi jäsenmaat kertoivat omista toimenpiteistään talouden ja erityisesti pk-yritysten tukemiseksi. Esiin nousi myös teollisuuden kapasiteetin valjastaminen kriisin kannalta välttämättömien tavaroiden valmistukseen (tekstiilitehtaat tuottamaan maskeja, parfyymi- ja alkoholitehtaat käsidesiä). Useat jäsenmaat raportoivat teollisuuden valmiudesta suunnata tuotantoa poikkeusolosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaisella tavalla.

Komissaari Vestager sai monelta jäsenmaalta kiitoksia komission nopeasta toiminnasta valtiontukien suhteen. Väliaikaisen valtiontukikehyksen nähtiin auttavan erityisesti pk-yritysten tukemisessa. Suojavälineiden (personal protective equipment, PPE) riittävyys oli aito huoli monelle jäsenmaalle.

Saksa kertoi peruneensa suojavälineiden vientikiellon, mikä sai kiitosta muilta jäsenmailta. Saksa vertasi nykyistä tilannetta aikaisempiin talouskriiseihin, ja totesi että tämän kriisin jälkivaikutukset tulevat olemaan erityisen vakaavia reaalitaloudelle, mikä lisää solidaarisuuden tarvetta entisestään. Ranska toi puheenvuorossaan esiin tarpeen vahvistaa Euroopan strategista autonomiaa kriisin jälkeen ja turvata kriittisen tuotannon sijainti Euroopassa. Myös ministeri Altmaier huomautti riskistä, että kriisiä saatetaan tulevaisuudessa väärinkäyttää maailmantalouden sääntöjen muuttamiseksi. Saksa korosti Ranskan tavoin EU:n taloudellisen suvereniteetin turvaamista pitkällä tähtäimellä. Puola pahoitteli aikaisempia ongelmia rajoilleen syntyneiden ruuhkien johdosta, ja korosti että rajat ovat nyt auki ja ruuhkat purkautuneet. Puolan mukaan aikaisemmat ongelmat johtuivat varastojen riittävyyden monitoroinnista. Puola painotti ettei halua estää avoimien sisämarkkinoiden toimintaa.

Monet jäsenmaat totesivat matkailu-, liikenne- ja palvelusektorin kärsivän eniten koronavirusepidemian taloudellisista vaikutuksista, mutta seurausten ulottuvan myös valmistavan teollisuuden puolelle. Erityisesti teollisuuden globaalien toimitusketjujen takaaminen nousi huolenaiheeksi ja useat jäsenmaat painottivat, että kriisin jälkeen on tärkeää kehittää toimivia paikallisia ja alueellisia arvoketjuja sekä turvata kriittisten raaka-aineiden saanti EU:n sisällä. Useassa puheenvuorossa esiin nousivat lisäksi ohituskaistat rajoille (fast lanes) välttämättömien tavaroiden (mm. ruoka, lääkkeet, sairaalatarvikkeet) liikkuvuuden ja toimitusketjujen takaamiseksi. Suomi toi muiden jäsenmaiden tavoin puheenvuorossaan esiin sisämarkkinoiden toiminnan ja tavaraliikenteen sujuvan kulun turvaamisen sekä tarpeen varmistaa suojavälineiden riittävyys ja tuotanto.

Esiin nousivat lisäksi mittavat vaikutukset työllisyyteen, rakennerahastojen varojen suuntaaminen kriisin vaikutusten minimointiin sekä nopean tiedonvaihdon tärkeys jäsenmaiden kesken.

Suomen edustajat
Janne Känkänen (TEM), Maija Heikkilä (TEM)

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	kilpailukykyneuvosto, sisämarkkinat, teollisuuspolitiikka
Hoitaa	**TEM, UM**
Tiedoksi	EUE, LIIVI, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, VM, VNK, VTV, YM